

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK.

A R R E S T

**nr. 175.373 van 4 oktober 2007
in de zaak A. 105.203/IX-2878.**

In zake : de VZW Vrijzinnig Studie-, Archief- en Documentatiecentrum
"KAREL CUYPERS",
die woonplaats kiest bij
advocaat P. DEVERS,
kantoor houdende te GENT,
Kouter 71-72

tegen :

de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse
Regering,
die woonplaats kiest bij
advocaat W. MULS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
A. Dansaertstraat 92.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de VZW Vrijzinnig Studie-, Archief- en Documentatiecentrum "Karel CUYPERS" op 28 mei 2001 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van "het besluit van het afdelingshoofd van de afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 28 maart 2001, waarbij de aanvraag van de verzoekster van 27 februari 2001 om erkend en gesubsidieerd te worden als privaatrechtelijk Nederlandstalig archief- en documentatiecentrum op basis van het decreet van 27 juni 1985 (B.S. van 27 juni 1985) (...) wordt afgewezen";

Gelet op het arrest nr. 138.686 van 20 december 2004 waarbij de debatten worden heropend, aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag wordt gesteld en het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat wordt belast met het verder onderzoek van de zaak na ontvangst van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof;

Gelet op het arrest nr. 18/2006 van 1 februari 2006 van het Grondwettelijk Hof;

Gezien het aanvullend verslag opgemaakt door auditeur L. VERMEIRE;

Gelet op de beschikking van 16 maart 2006 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 6 juli 2007 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 september 2007;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat P. DEVERS, die verschijnt voor de verzoekende partij, en van advocaat L. DANCET die, loco advocaat W. MULS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur L. VERMEIRE;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Het decreet van 27 juni 1985 houdende erkenning en subsidiëring van de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra, zoals gewijzigd bij het decreet van 8 april 1987 -hierna : het decreet van 27 juni 1985- heeft blijkens de toelichting bij het voorstel dat dit decreet geworden is, tot doel de bewaring en valorisatie van de documentatie van de zogenaamde intermediaire structuren zoals politieke partijen, vakbonden, sociale en culturele verenigingen te bevorderen door het financieel ondersteunen van de documentatiecentra ter zake.

Vóór de totstandkoming van dit decreet bestonden, blijkens die toelichting en het commissieverslag, in de praktijk reeds documentatiecentra zoals het Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum te Leuven (KADOC), het Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging te Gent (AMSAB), het Archief-, Documentatie- en Onderzoekscentrum van het Liberalisme te Gent (Liberaal Archief) en het Archief- en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme te Antwerpen (ADV.N), die zich toelegden op de bewaring en de verwerking van het archief-, bibliotheek- en audiovisueel materiaal van hun ideologische strekking, die niet onder de bestaande archiefwetgeving vielen en jaarlijks via de begroting een subsidie ontvingen. Het voorstel van decreet wenste deze subsidie, blijkens het commissieverslag, decretaal te regelen, zoals ook vereist door de cultuurpactwetgeving, en is blijkens dat verslag het resultaat van onderhandelingen tussen deze centra en de overeenstemmende politieke partijen.

De ter zake relevante bepalingen van het decreet luiden als volgt :

- Art. 2. :

“De Vlaamse Regering verleent, onder de bij dit decreet bepaalde voorwaarden, toelagen aan de in artikel 3 bedoelde Nederlandstalige archief- en documentatiecentra.”

- Art. 3. :

“Onder archief- en documentatiecentrum wordt in het kader van dit decreet verstaan een instelling die tot doel heeft het behoud en de ontsluiting ten behoeve van studie en onderzoek van het patrimonium van de ideologisch-filosofische stromingen in Vlaanderen, met name de katholieke, de socialistische, de liberale en de Vlaams-nationale.”

- Art. 4. :

“Om als Nederlandstalig archief- en documentatiecentrum erkend te worden en te blijven moeten de betrokken instellingen :

1. tot stand gekomen zijn met het doel archief- en documentatiemateriaal met betrekking tot de geschiedenis en de actualiteit van de in artikel 3 vermelde ideologisch-filosofische stromingen te verzamelen, te ordenen, te inventariseren en voor het onderzoek toegankelijk te stellen; tevens fungeren zij als dienstverlenende centra ten aanzien van hun bewaargevers, de overheid, de media-wereld en het publiek;
 2. opgericht zijn door het particulier initiatief en rechtspersoonlijkheid hebben;
- (...)”

- Art. 5. :

“Er kan slechts één archief- en documentatiecentrum per ideologisch-filosofische strekking zoals bedoeld in artikel 3, worden erkend.
(...)”

- Art. 7. :

“§ 1. Voor de erkende archief- en documentatiecentra omvat de jaarlijkse toelage :

1. een gelijk basisbedrag, dat tenminste omvat :
 - a) het bedrag van de bezoldiging volgens artikel 6, § 2 en § 3 van één personeelslid met beleidsverantwoordelijkheid;
 - b) een vaste basis- en werkingstoelage van 500.000 frank;
2. een toelage aan elk van de in artikel 3 bedoelde centra, waarvan het bedrag berekend wordt volgens een verdeelsleutel die voor de periode van 1 januari 1986 tot 31 december 1989 vastgesteld wordt als volgt :
 - Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum : 45 ten honderd;
 - Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging : 30 ten honderd;
 - Archief-, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor het Liberalisme : 12,5 ten honderd;
 - Archief- en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme : 12,5 ten honderd.

Deze verdeelsleutel kan na afloop van elke periode van vijf jaar bij decreet worden herzien na eensluidend advies van de Raad van de Archief- en Documentatiecentra waarvan sprake in artikel 9.

§ 2. De basistoelage vermeld onder § 1, 1 en de variabele toelage vermeld onder § 1, 2 bedragen respectievelijk 30 en 70 ten honderd van de totale toelage.

§ 3. De Vlaamse Regering kan het onder § 1, 1, b) vermelde bedrag aanpassen aan de stijging van de levensduurte”.

1.2. Het besluit van de Vlaamse Regering van 6 november 1985 betreffende de erkenning van de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra voert artikel 4 van het decreet van 27 juni 1985 inzake de erkenning verder uit door het uitwerken van een erkenningsprocedure en het bepalen van regels inzake behoud en intrekking van de erkenning. Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 1986 betreffende de Raad van de Archief- en Documentatiecentra voert artikel 9 van het decreet uit.

1.3. Verzoekster werd op 17 april 1986 opgericht door de VZW Unie Vrijzinnige Verenigingen, de VZW Vrijzinnige Koepel en de VZW Uitstraling VUB, Centrum Permanente Vorming, met als doel om “in de geest van het vrij onderzoek, door middel van wetenschappelijk gefundeerd studiewerk en het interdisciplinair onderzoek bij te dragen tot de ondersteuning van de vrijzinnige

gedachte, diensten te verlenen aan de vrijzinnige organisaties en instellingen, de deskundigheid van vrijwilligers en beroepskrachten te bevorderen en het vrijzinnig gedachtegoed te verspreiden langs alle beschikbare kanalen. Tevens zal de vereniging alle archief- en documentatiemateriaal met betrekking tot de geschiedenis en de actualiteit van de vrijzinnige gedachtenstroming verzamelen, ordenen, inventariseren en voor het onderzoek toegankelijk stellen”.

1.4. Met een brief van 27 februari 2001 dient verzoekster, op basis van het decreet van 27 juni 1985, een aanvraag in tot erkenning en subsidiëring als privaatrechtelijk Nederlandstalig archief- en documentatiecentrum.

1.5. Met een brief van 28 maart 2001 deelt het afdelingshoofd van de afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap aan verzoekster mee dat haar aanvraag niet in aanmerking kan worden genomen voor verdere behandeling. Dat is de bestreden beslissing, die als volgt luidt :

“Via schrijven d.d. 27 februari 2001, vraagt het Vrijzinnige Studie-, Archief- en Documentatiecentrum ‘Karel Cuypers’ een erkenning en subsidiëring als privaatrechtelijk Nederlandstalig archief- en documentatiecentrum op basis van het decreet van 27 juni 1985 houdende de erkenning en subsidiëring van de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra.

In toepassing van artikel 3 en 7 van het voornoemde decreet kan de aanvraag van het Vrijzinnig-, Archief- en Documentatiecentrum ‘Karel Cuypers’ niet erkend en gesubsidieerd worden:

- Artikel 3 stelt : ‘Onder archief- en documentatiecentrum wordt in het kader van het decreet verstaan een instelling die tot doel heeft het behoud en de ontsluiting ten behoeve van de studie en onderzoek van het patrimonium van de ideologisch-filosofische stromingen in Vlaanderen, met name de katholieke, de socialistische, de liberale en de Vlaams-nationale.’
- Artikel 7 somt deze vier stromingen met naam op : ‘§ 1. Voor de erkende archief- en documentatiecentra omvat de jaarlijkse toelage : ...2. een toelage aan elk van de in artikel 3 bedoelde centra, ... als volgt :
 - Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum: ...
 - Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging: ...
 - Archief-, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor het Liberalisme: ...
 - Archief- en documentatiecentrum voor het Vlaams nationalisme: ...’

Uw aanvraag kan bijgevolg niet in aanmerking genomen worden voor verdere behandeling met het oog op de erkenning en de subsidiëring in toepassing van voornoemd decreet”.

2.1. Overwegende dat verzoekster in een enig middel de schending aanvoert van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, op zichzelf gezien en samengelezen met artikel 19 van de Grondwet en de artikelen 9 en 10 van het

Europees Verdrag voor de rechten van de mens; dat de stelling van de partijen uiteengezet is in het arrest nr. 138.686 van 20 december 2004, waarin vastgesteld is dat de door verzoekster aangevoerde ongelijkheid vervat ligt in het decreet van 27 juni 1985 en waarover dan een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof gesteld is;

2.2. Overwegende dat het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 18/2006 van 1 februari 2006 vastgesteld heeft dat de artikelen 3, 5 en 7, § 1, 2/, van het decreet van 27 juni 1985 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden “doordat zij elk privaatrechtelijk archief- en documentatiecentrum in de Vlaamse Gemeenschap waarvan de activiteit is gericht op het patrimonium van ‘de vrijzinnige (niet-confessionele) levensbeschouwing’ uitsluiten van het toepassingsgebied van het decreet”;

2.3. Overwegende dat verzoekster terecht aanvoert dat de verwerende partij haar op grond van de ongrondwettig bevonden bepalingen van het decreet van 27 juni 1985 niet kan uitsluiten van erkenning en subsidiëring;

3.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie het actueel belang van verzoekster betwist, aangezien het decreet van 27 juni 1985 met ingang van 1 januari 2002 vervangen is door het decreet van 19 juli 2002 houdende de privaatrechtelijke culturele archiefwerking; dat zij betoogt dat het voordeel dat verzoekster nastreefde met de vernietiging van het bestreden besluit - met name erkend worden op basis van het decreet van 27 juni 1985 - niet meer mogelijk is, terwijl verzoekster onder de gelding van het nieuwe decreet slechts genoegdoening zal kunnen verkrijgen indien zij erin slaagt het decreet van 19 juli 2002 op zijn beurt ongrondwettig te horen verklaren, hetgeen slechts mogelijk is nadat verzoekster een nieuwe aanvraag tot erkenning zal hebben ingediend;

3.2. Overwegende dat de verwerende partij in de nietigverklaring van het bestreden besluit de verplichting vindt om opnieuw over de aanvraag van verzoekster te statueren; dat gewis de verwerende partij bij het onderzoek van die aanvraag rekening zal moeten houden met de nieuwe decretale regeling, maar dat die regeling niet belet dat zij toch nog een beslissing zal moeten nemen over aanvragen ingediend op grond van het decreet van 27 juni 1985; dat artikel 5 van het decreet van 19 juli 2002 weliswaar bepaalt dat de archief- en documentatiecentra die gesubsidieerd worden volgens het decreet van 27 juni 1985 hun erkenning behouden, en dat per maatschappelijk-filosofische stroming, zoals bedoeld in

artikel 4 van het decreet, slechts één archief- en documentatiecentrum kan worden erkend; dat evenwel de omstandigheid dat ook deze nieuwe decretale regeling verzoekster uitsluit van erkenning en subsidiëring binnen de categorie van de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen, haar niet het vereiste belang ontnemt, aangezien de Raad van State niet mag vooruitlopen op het standpunt dat de verwerende partij zal innemen ten aanzien van de uitvoering van het arrest van het Grondwettelijk Hof;

4. Overwegende dat het middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit van het afdelingshoofd van de afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 28 maart 2001 waarbij de aanvraag van de VZW Vrijzinnig Studie-, Archief- en Documentatiecentrum “Karel CUYPERS” van 27 februari 2001 om erkend en gesubsidieerd te worden als privaatrechtelijk Nederlandstalig archief- en documentatiecentrum geweigerd wordt.

Artikel 2.

De kosten van het beroep tot nietigverklaring, bepaald op 173,53 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op 4 oktober 2007, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE	staatsraad,
Mevr.	Ch. BAMPS,	staatsraad,
de H.	W. GEURTS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

W. GEURTS.

P. LEMMENS.